

fredsen. Det var blot disse Bemærkninger, jeg vilde tillade mig at gøre. Forvrigt at forsøge paa specielt at imødegaae, hvad den ærede Landsthingsmand har anført, maa jeg ansee at være aldeles overflødig, da vore Betragtninger og Tanker om det paagjældende Spørgsmaal bevæge sig i aldeles modsatte Retninger.

Rircf: Netop for at give Sogneforstanderskaberne bedre Tid til at udfolde deres Kræfter og Virksomhed troer jeg, at man gjør bedst i at berøve dem en saa aldeles unyttig Virksomhed som den at udnævne Delegerede til at vælge Forligelsescommissairer. Sogneforstanderskaberne have, naar de ville anvende deres Kræfter, saamænd Nok alligevel at tage fat i udenfor saadanne Anliggender, hvor der blot lives og strides om Uren. Hvad man skal gjøre i Sogneforstanderskaberne, er at søge at gjøre Gavn og altid at have det rette Formaal for Øie; men alle saadanne Bedanterier skal man see at rykke fra Ormet, og jeg troer ogsaa, at det vil skee, jo ældre Folk blive, og jo mere Erfaring de faae. Jeg kan ikke see Andet, end at man, ikke alene for at bevare Sogneforstanderskabernes Folkelighed og Ansæelse, men ogsaa for at spare dem for unødigt Tidspilde, gjør bedst i at holde sig til, hvad Minoriteten har indstillet.

Madvig: Jeg maa bede om Undskyldning, hvis der, i hvad jeg nu ønsker at sige, skulde forekomme Noget, der allerede er yttret, da jeg paa Grund af Embedsforretninger ikke har kunnet være tilstede ved Begyndelsen af denne Sags Forhandling. Hvad der foranlediger mig til at tage Ordet, er væsentligt den Vitring af den ærede Ordfører, at han var smerteligt berørt ved hvad Justitsministeren havde udtalt med Hensyn til sit Forhold til denne Lov, og hans Indsigelse mod dens Sanction, hvis den bliver vedtagen saaledes, som den nu foreligger fra Folkethinget. Det er langt fra, at Justitsministerens Vitring i saa Henseende har berørt mig smerteligt, men det forekommer mig, at den opfordrer til Eftertanke og til at skænke den den Vægt, som den fortjener. Jeg hører til dem, der meget nødtigt bringe Rigsdagen i Conflict med

det kongelige Veto; jeg hører til dem, som ikke gjerne høre dette Ord omtalt; men jeg hører ogsaa til dem, der erkjende Nødvendige heden af, at det maa bruges enkelte Gange. Det Første, jeg vil bede de ærede Herrer lægge Mærke til ved den ærede Ministers Omtale af det kongelige Veto i denne Sag, er, at der er mange Sager, der i og for sig vel ikke ere saa særdeles vigtige, saa at man kunde undre sig over, at der med Hensyn til dem kunde blive Spørgsmaal om Vetoet, men som dog med Hensyn til Vetoets Anvendelse mange Gange kunne være af stor Betydning, idet det i de enkelte Tilfælde blot er Anvendelsen af et Princip, hvorom det gjælder, og som der kan være Spørgsmaal om ikke at tillade at gjøre sig gjældende i nogen større Udstrækning, efterhaanden som man vedtager Love, i hvilke dette Princip forekommer. Den anden Bemærkning, der er fremkaldt ved Justitsministerens Vitring, er, at vi udsatte os for at maatte søge en Støtte for de Principer, vi selv erkjende for rigtige, hos Ministrene, naar vi opgave selv at holde derpaa. Naar der er Tale om Principer, troer jeg, at man kan opsatte det, som der her er Spørgsmaal om, fra en dobbelt Side, deels fra en mere theoretisk og deels fra en mere umiddelbar praktisk.

I første Henseende er der Spørgsmaal, om vi skulle gaae ind paa deres Betragtning, der ikke erkjende det Folkelige uden i det Smaa, der troe, at naar Noget skal fortjene dette Navn, maa Bestyrelsen og Virksomheden være udstykket. I Modsatning dertil troer nu jeg, at der er en Folkelighed, der bestaaer i at slutte sig sammen og at arbejde i større Kredse at underordne sig disse større Kredse og lade de mindre blive tilbage, der ikke kunne kræve at være med overalt. Jeg troer, at der har været flere Gange en Lendents tilstede til en saadan Udstykning, som jeg nylig omtalte, og at man oftere har forsøgt at ville gjøre sine Ideer i saa Henseende gjældende. Jeg anseer det nu for meget rigtigt, at Regjeringen engang træder dette imøde, men, som jeg antydede, det synes, at flere ærede Landsthingsmænd, efterat have erkjendt det Rigtige i, at ogsaa Landsthinget imødegaaer en saadan Lendents, paa eengang have opgivet